

تأثیر دام بر درختان و جنگل‌ها

PTMP/SK/R&D/A/ The effect of livestock on trees and forests01 /16012024

مقدمه

از پیش‌شرط‌های جنگل‌کاری موفق و ایجاد جنگل در یک منطقه، جلوگیری از ورود دام و به اصطلاح قرق منطقه است. اگرچه حضور محدود دام در مراتع، در زمان مجاز و منطبق با توان اکوسیستم، پذیرفته شده است و گاهی می‌تواند منافعی مثل کاهش جمعیت برخی گونه‌های گیاهی مهاجم و افزایش تنوع گیاهی و نیز کاهش خطر آتش‌سوزی را در پی داشته باشد، اما در جنگل‌های طبیعی و جنگل‌کاری‌ها غیرقابل قبول و آسیب‌رسان خواهد بود. به طور کلی خسارت دام به جنگل‌های طبیعی و جنگل‌کاری‌ها عبارتند از:

آسیب به نونهال‌ها و نهال‌ها

چرای دام در مناطقی که بذرکاری شده‌اند، می‌تواند منجر به نابودی کامل نونهال‌های بذری تازه روییده و شکست کامل عملیات جنگل‌کاری شود.

دام در عرصه‌های نهال‌کاری شده نیز می‌تواند باعث سرچر کردن نهال، از بین رفتن جوانه انتهایی، کج یا شکسته شدن نهال، پوست‌کنی و از بین رفتن لایه زایای پوست تنه شود که در مجموع باعث ضعف فیزیولوژیک نهال و آسیب‌پذیری در برابر گرما و سرما یا آفات و بیماری‌ها شده و در صورت تکرار می‌تواند باعث مرگ نهال شود.

تردد دام در عرصه جنگل‌کاری می‌تواند باعث انتقال آفات و بیماری‌ها از مناطق دیگر به منطقه موردنظر شود.

فشرده‌گی خاک

- کاهش خلل و فرج خاک، کاهش ظرفیت نگهداری اکسیژن و آب در خاک

- کاهش اکسیژن موجود در خاک و صدمه به ریشه‌ها و میکروارگانیسم‌ها

- کاهش جذب آب و خشکی خاک

- کاهش نفوذ آب به خاک و عدم تغذیه آب‌های زیرزمینی

- افزایش رواناب، افزایش فرسایش خاک و خطر سیلاب

- توقف جوانه‌زنی و ریشه‌دوانی بذرها و اختلال در زادآوری گونه‌های مختلف گیاهی

تأثیر دام بر درختان و جنگل‌ها

PTMP/SK/R&D/A/ The effect of livestock on trees and forests01 /16012024

- غیرفعال شدن خاصیت مویبگی و تنش آبی نهال‌ها در فصل خشک و مواجهه با خشکی و کم‌آبی

به هم خوردن و گسستگی ساختمان خاک

- افزایش احتمال فرسایش

- خروج کربن تثبیت شده در خاک

- آبشویی و از دست رفتن عناصر مغذی خاک

- فقدان بستر باثبات برای قرارگیری و جوانه‌زنی بذر گیاهان

- ایجاد ریزگرد و اختلال در فرایند فتوسنتز و تنفس گیاهان

شکل ۱- چرای دام در جنگل

تخریب پوشش گیاهی کف

- حذف شبکه ریشه‌ای نگهدارنده خاک و تشدید فرسایش خاک

- افزایش احتمال حرکات توده‌ای خاک و رانش زمین

تأثیر دام بر درختان و جنگل‌ها

PTMP/SK/R&D/A/ The effect of livestock on trees and forests01 /16012024

-نابودی گونه‌های پرستار که مانع از آسیب نونهال‌ها در برابر اشعه آفتاب و گرما و خشکی هستند.

-افزایش دما، افزایش تبخیر و تغییر شرایط متوازن خرداقلیم منطقه

-کاهش تنوع زیستی

منبع

روانبخش، هومن. (۱۴۰۲). تأثیر دام بر درختان و جنگل‌ها. تهران: نشر آموزش کشاورزی

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

